

نگرشی بر دین زرتشتی

بهنام مرادیان

AN.

نشر بوسم

سرشناسه:	مرادیان، بهنام، ۱۳۶۵ -
عنوان و نام پدیدآور:	نگرشی بر دین زرتشتی / نوشته بهنام مرادیان.
مشخصات نشر:	تهران: انتشارات برسم، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری:	۱۸۴ ص؛ ۱۴.۵×۲۱.۵ س.م.
شابک:	۹۷۸-۶۲۲-۷۱۳۸-۰۷-۸
وضعیت فهرست‌نویسی: فیا	
موضوع:	زردشتی
موضوع:	Zoroastrianism
موضوع:	زردشتی — شعائر و مراسم مذهبی
موضوع:	Zoroastrianism -- Rituals
موضوع:	زردشتی — عقاید
موضوع:	Zoroastrianism -- Doctrines
موضوع:	زردشتیان — آداب و رسوم و زندگی اجتماعی
موضوع:	Zoroastrians -- Social life and customs
رده بندی نگره:	BL۱۵۷۱
رده بندی دیر:	۲۳۰
شماره کتابشناسی:	۷۴۹ (۱۶۰)
وضعیت رکورد:	نیا

نگرشی بر دین زرتشتی

نوشته: بهنام مرادیان

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۱۳۸-۰۷-۸

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

نوبت و سال چاپ: چاپ نخست، زمستان ۱۳۹۹

بها: ۵۰۰۰۰ تومان

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: شرکت ایرانچاپ

نشر برسم

شماره تماس: ۰۲۱۷۷۲۰۷۰۹۴ و ۰۹۱۹۳۳۹۰۳۳۴

نشانی: میدان رسالت خیابان هنگام خیابان قزوینی پلاک ۶۶

همه حقوق مادی و معنوی این کتاب متعلق به نویسنده است.

BRWN.

نشر برسم

9 786227 138078

فهرست

پیشگفتار

۱۱ فصل ۱: تعریف‌های بنیادین در این کتاب

۱۹ فصل ۲: تاریخ دین زرتشتی

بستر تاریخی زندگی اشوزرتشت

نام اشوزرتشت

تاریخ زندگی زرتشت

از پیدایش دین زرتشتی تا یخامنشیان

دین زرتشتی در دوره یخامنشیان

دین زرتشتی در دوره سلوکیان و اشکانیان

دین زرتشتی در دوره ساسانیان

دین زرتشتی از سده‌های اولیه اسلامی تا انقلاب مشروطه

دین زرتشتی در دوران معاصر

۴۱ فصل ۳: باورها و جهان‌بینی

بکتاپرستی یا یگانه‌پرستی

پیامبری

جهان پس از مرگ

گروثمان و دوزخ

هل چینود

رستاخیز (فرشو کرت)

گیتی و مینو

فصل ۷: پیکربندی اجتماعی زرتشتیان معاصر ایران و جهان ۱۴۵

زرتشتیان ایران

انجمن‌ها و نهادهای مدنی زرتشتیان

آموزشگاه‌های زرتشتی

احوال شخصیه و امور حقوقی

پارسیان هند

زرتشتیان در دیگر نقاط جهان

فصل ۸: موبدان و روحانیت زرتشتی ۱۵۵

پوشش موبدان

وظایف دینی و آیین موبدان

فصل ۹: مکان‌های آیینی و آیینی زرتشتی ۱۵۹

آتشکده‌ها

شاه و هرام ایزد

پیران یا پیرانگاه

دخمه و آرامستان یا آرامگاه

فصل ۱۰: گویش و فرهنگ شفاهی زرتشتیان ۱۷۱

گویش زرتشتی

پوشش زرتشتی

زرتشتی‌دووزی

خوراک سنتی

فصل ۱۱: استوره‌شناسی زرتشتی ۱۷۵

فصل ۱۲: نمادشناسی ۱۷۹

سخن پایانی

پیشگفتار

از همان زمانی که به عنوان یک نوجوان زرتشتی، در حال بازشناسی خود به عنوان یک شهروند ایرانی و عضوی از جامعه بودم، متوجه شدم که آنچه من به عنوان «دین» در خودانگاره و هویتم تعریف کرده‌ام، برای بخش بزرگی از جامعه ناشناخته است. من به عنوان یک زرتشتی در جامعه ایرانی رشد می‌کردم و به طور پیوسته شاهد برداشت‌ها و تلقی‌های بسیار متنوع جامعه زرتشتی درباره دین خود بودم. از بازخوردی که از همسایه‌ها و هم‌محلّی‌ها می‌گرفتم تا واکنش و دیدگاه هم‌مدرسه‌ای‌ها و آموزگاران. بازخوردها، اقمه‌ها، برداشت‌ها و دانستنی‌های افراد پیرامونم بسیار متنوع و گاه متضاد بود و این مسائل من را تا بزرگسالی و ورود به دانشگاه هم ادامه داشت. تفاوت تلقی نسبت به یک پدیده اجتماعی یا انسانی همیشه وجود دارد؛ اما جای خالی آگاهی، اطلاع‌رسانی یک‌دست و روان درباره دینم که بتوانم آن را با دیگر ایرانیان به اشتراک بگذارم را همیشه حس می‌کردم. علاقه‌ام به نوشتن و پژوهش در حوزه علوم انسانی، موجب شد در یک همایش زرتشتی‌پژوهی به نام «مانتره» که به طالع‌سالانه با شرکت جوانان زرتشتی برگزار می‌شد، به ارائه نوشتار و داوری نوشتارهای نوجوانان پردازم و بیشتر درباره دین خودم با نگاهی سنجشگرانه پژوهش کنم. زمانی که وارد کارشناسی ارشد شدم، به دلیل سوابق پژوهشی‌ام مسئولیت تدوین کتاب‌های درسی آموزش دین زرتشتی در پایه‌های نخستین مدرسه (اول تا هشتم) به من واگذار شد. از سال ۱۳۸۸ تا ۱۳۹۹ یعنی بیش از یک دهه از زندگی‌ام، درگیر مطالعه و از آن مهم‌تر، تلاش برای ارائه تصویری روشن، کاربردی و قابل اتکا از دین زرتشتی، به کودکان و نوجوانان همکیش

خود بودم. من در طی این فرایند، متوجه شدم شناخت و تصویر کردن دین زرتشتی به عنوان بخشی از خودانگاره یک انسان زرتشتی در جهان امروز، چه اندازه می تواند پیچیده باشد.

من در این سال ها تلاش کردم با تلاش و پیوستگی و ساعت ها «واژه ورزی»، به بیانی روشن و روان از پیکربندی دین زرتشتی برسم. آنچه در این کتاب می خوانید متون کتاب های درسی دینی که در این سال ها نوشتم نیستند. اما محصول روزها چشم دوختن به صفحه نمایشگر برای آفرینش ایده هایی است که بتواند به آسانی بخشی از دین و فرهنگ زرتشتی را برای مخاطب غیردانشگاهی بیان کند.

دین زرتشتی بخشی از دین و آیین ایرانی و ناخودآگاه فرهنگی ایرانیان است. همه ایرانیان وقتی درباره گاه و روز خود صحبت می کنند، تصویری مه آلود از شخصیتی به نام زرتشت دارند که آموزه اصلی اش «اندیشه نیک»، گفتار نیک، کردار نیک» بوده است. با و تکیه بر یک ایرانی می خواهد این تصویر را بازتر و شفاف تر ببیند، با منابعی گاه و روزهای گاه بسیار تخصصی و گاه جهت دار رو به رو می شود. این کتاب تلاش است برای ارائه منبعی فشرده و چکیده که خوانشی از دین زرتشتی را برای جهان امروز و برای مخاطب عام ارائه کند. هر چند نویسنده اعتراف می کند در کارش ممکن است کاستی ها و نارسایی ها وجود داشته باشد. به همین خاطر، تاکید می کنم که این کتاب نتیجه پژوهش و دیدگاه های شخصی پدیدآورنده آن است و به هیچ عنوان نماینده دیدگاه رسمی جامعه زرتشتیان و نهادهای مذهبی آن مانند «انجمن موبدان» به شمار نمی رود.